

Tariq Ali

«Mundu arabiarra hau egiteko zain zegoen aspalditik»

Matxinada gorrian daude herrialde arabiarrek Tariq Ali Iruñera etorri den egunean. Tunisian eta Egipton gobernuak erori dira; Libia oraindik ez da informatiboetako lehen albiste bihurtu, baina giroa bero dago. Iruñeko Golem zineman Zabaldik antolatu duen hitzaldiaren aurretik hitz egin dugu Alirekin, La Hormiga Atómica liburu dendan.

GORKA BEREZIARTUA

Argazkiak: Dani Blanco

Egiptoko azken asteotako gertakariak garai berri baten hasieran jartzen gaituzte?

Ez nuke horrelako adierazpenik egingo derri-gorrez, baina Ekialde Hurbilean inflexio-puntua markatzen du, lehenbiziko aldiz 1960ko amaierako urteetatik eta 1970eko hamarkadaren hasieratik. 1967an Siriak eta Egiptok Israelen kontra jasan zuten porrotak –Mendebaldearen laguntzarekin–, puskatu egin zuen nazionalismo arabiarren bizkar hezurra. Hori egiteko diseinatuta zegoen, gainera. Egiptoarrak porrot garai horretan murgilduta egon dira geroztik. Interesgarria da honako kontrastea egitea: 1967ko porrotaren ondoren, herriaren liderrak, Gamal Abdel Nasser-ek dimititu egin zuen esanez “onartzen dut porrotaren ardura, ez naiz zuen presidentea izango gehiago”. Milioika lagun atera ziren kalera “ez joan!” esanez; “nahikoa txarra da gerra galdu izana, ezin dugu zu ere galtzeko arriskua hartu”. Beraz, arrastaka ekarri zuten bueltan agintera. Zenbait urte beranduago, bihotza puskatuta hil zenean, ez zeukan batere dirurik bankuko kontu-korrontean; bere soldata bakarrik jasotzen zuen. Hosni Mubarak-ekin kontrasteak ezin du handiagoa izan: milioika lagun zuk alde egin dezazun eskatzen, zuk uko egiten diozulako kargua uzteari.

Esango nuke hurrengo hamarkada erabakigarria izango dela mundu arabiarrek hartuko duen itxura ikusteko, baina edonola, altxamendu hauek gauza asko aldatu dituzte: pertzepzioak, kontzientzia politikoaren maila... eta hori biziki garrantzitsua da. Gainera, Mendebaldeari zera esan zaio: “Zuek

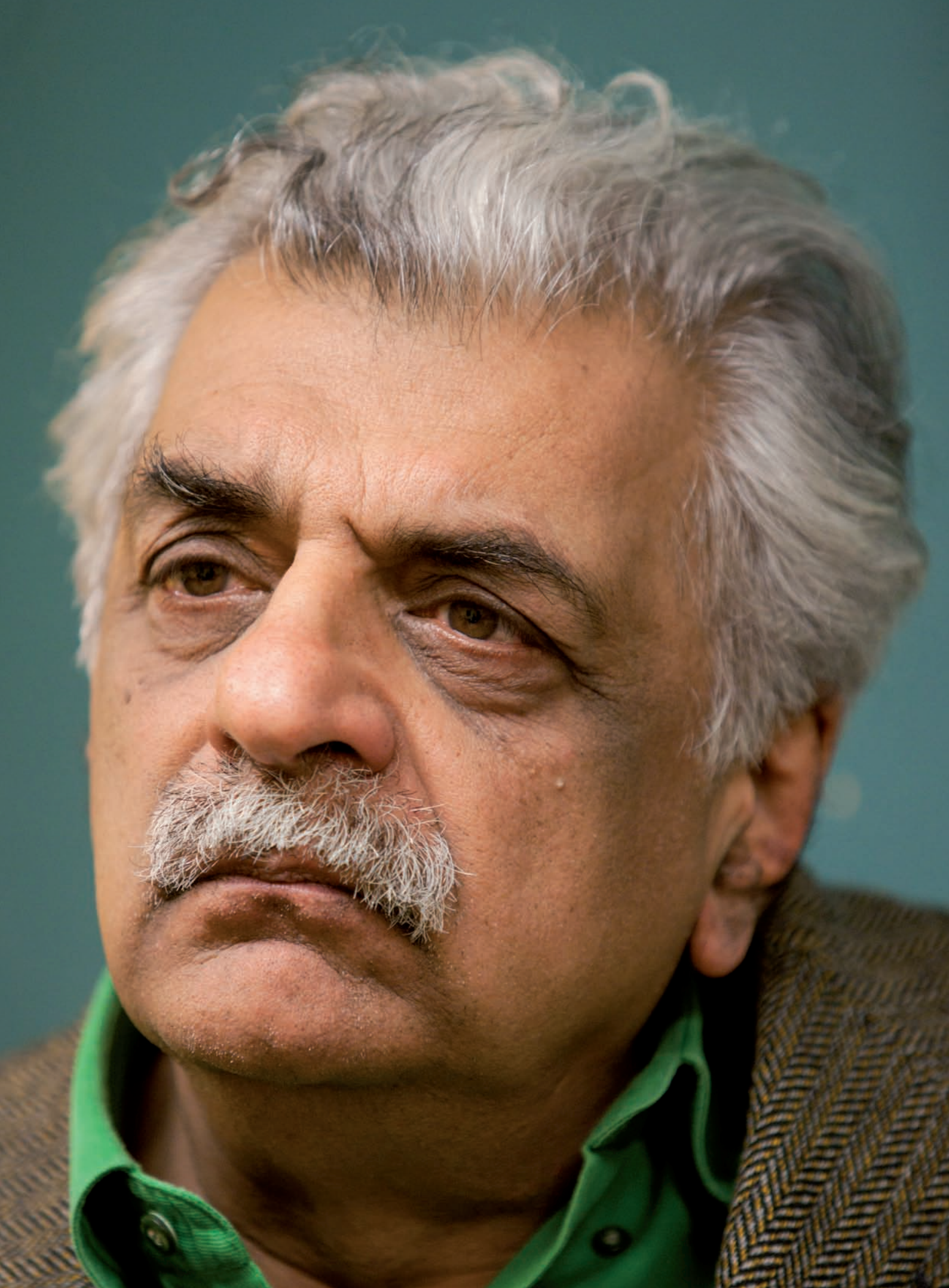
diktadore hauek babestu dituzue. Gu gara askatasunaren alde borrokan ari garenak”.

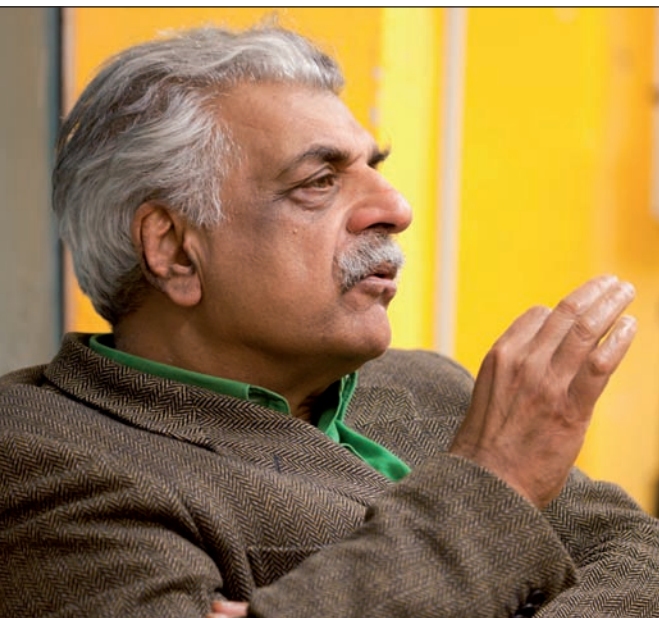
Hedabide nagusiekin kritikoa zara; errebolta hauetan Al Jazeera bezalako kateek nolako lana egin dute?

Al Jazeera garrantzitsua izan da, mundu arabiarrean jendeak sinesten duen telebista bakarra delako. Ez dute sinesten beraien herrialdeetako telebistek diotena, beraz, Al Jazeera Tunisian gertatzen ari zena kontatzen hasi zenean Egipto guztia begira zegoen. Alde horretatik, izugarri erabilgarria izan zen. Egiptoko lagun asko dauzkat eta tunisiarrei begiratzen zieten herrialde arabiarren artean jende ahulena balira bezala. “Beraiek egin dezakete? Orduan, guk ere bai” esan zuten eta

Nortasun agiria

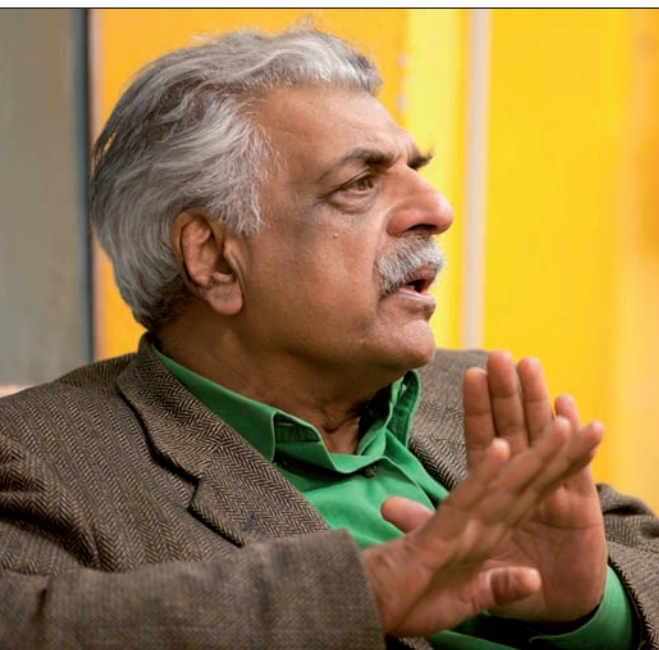
Tariq Ali 1943an jaio zen Lahoren –gaur egun Pakistan, artean Britainia Handiaren menpeko India–. Gaztetan Erresuma Batura jo zuen, Oxfordeko Unibertsitatean ikastera eta geroztik hainbat borrokatan parte hartu du. Vietnamgo gerraren aurkako mugimenduan zaildu zen eta ezaguna da afera horretaz Henry Kissingerrekin izan zuen eztabaida. Munduari ezkerretik begiratzen dio, publikatu dituen liburuei erreparatzea besterik ez dago. Azkenekoan (*Obama sindromea*, 2010) AEBetako presidente berriaren politikak gupidarik gabe aztertzen ditu.

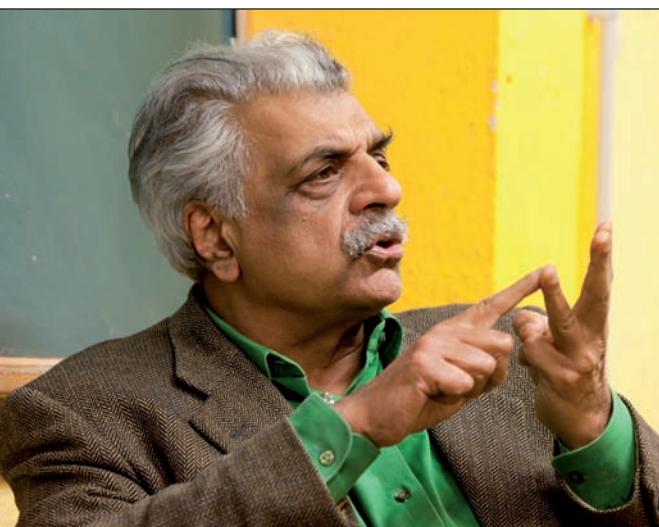
Sozialismoa alternatiba?

"Baietz uste dut: sozialismoa eta demokrazia erradikala. Parte-hartze erradikala maila ugarian, lokaletik hasi eta nazionaleraino; eta hor herritarrak biltzen saiatzea oso garrantzitsua da. Bestela, zein da geratzen zaigun aukera? Bankariekin kontrolatutako politikariak dauzkagu, politikariak kontrolatutako bankariak, jendearen interesen erabat aurka dagoen sinbiosia da".

Sare sozialak matxinadan

"Exagerazioa iruditzen zait gai horri eman zaion garrantzia. Mendebaldeak ondo sentitzeko nabarmentzen duen zerbait da: 'Begira, guk asmatutako gauzak erabiltzen ari dira'".

orain jendea esaten ari da "egiptoarrek egin dute? Guk ere egin dezakegu". Asko lagundu du Al Jazeera horretan, horregatik moztu zioten seinalea Egipton; horregatik debekatu zuten eta atxilotu zuten herrialdeko korrespontsal-burua. Baina beranduegi zen.

Zer gertatzen zaigu hemen, orduan? Alegia: hedabide independenteak eskura dauzkagu Interneten, gertatzen ari dena jakiteko problemarik ez, baina egoerak zuzenean kolpatzen gaituen arte ez dago mugimendurik...

Telebistako irudiak oso erabilgarriak dira, baina huts-hutsean ezin dute ezer egin. Baldintzak behar dira, orduan bihurtzen dira baliagarri Al Jazeeraarenak bezalako irudiak. Badakizu, mundu arabiarra hau egiteko zain zegoen duela zenbait urtetik, jendea haserre zegoen, nazkatuta. European beste arazo bat dago, mundu arabiarrekin konparatzen baduzu. European badaukazu hainbat alderdi politiko eta horiek bideratzen dituzte hainbat esperientzia; mundu arabiarrean alderdiak lege kanpo zeuden eta horrek bihurtu du masa-mugimendua izugarri aberats, alderdi bakar batek ezin izan dituelako bere asmoak konfiskatu. Hemen eskuina daukazu, PSOE daukazu, sozialdemokrazia berria daukazu... Beraz, erabateko haustura gertatzen den arte kapitalismoaren forma degeneratu honekin kolaboratzen duten alderdiekin, ez dut ikusten nola egin daitekeen aurrera European.

Ez dago esperantzarik.

Momentu honetan ezetz dirudi. Baina inoiz ez da jakiten, ez pentsatu orain ezer gertatzen ez delako lau urte barru ezer gertatuko ez denik. Zerbait piztu daiteke, jendea haserre dago European, baina baita laguntzarik gabe ere. Horrela sentitu dira arabiarrek 25 urtez eta azkenean haserre lehertu da. Kontzientzia politikoa ez da inoiz lineala, gora eta behera ibiltzen da eta egun batean zerua ukitzen du: orduan, altxamenduak eta iraultzak gertatzen dira.

Historiaren garrantzia ere azpimarratu izan duzu gatazkak ulertzeko. Nola manipulatzeko gaituzten ulertzeko faktore garrantzitsuenak ote da historia-heziketaren gabezia?

Faktoreetako bat da, ez bakararra. Kapitalismo neoliberala sortzen ari den mundua, apatia politikoa instituzionalizatzeko diseinatuta dago: kultura, politika, ekonomia... Ekonomian, krisia iritsi arte, baita ondoren ere, zera esan digute: "Har ezazue dirua, gasta ezazue, erosi, erosi, erosi". Kontsumismoa eta horrelako balioak, indibidualismoa, "zerorrek egin dezakezu dena, ez larritu". Eta ez du inoiz horrela funtzionatzen, baina jendea dinamika

horretan harrapatuta egon da 2008ko krisia iritsi den arte. Orain herritarrak berriz hasi dira pentsatzen. Adibidez, Britainia Handian duela gutxi ikasleek egindako okupazioetan, haietako batzuekin hitz egitera joan nintzen. Egiten zizkidaten galderak honelakoak ziren: “nola zen 1968an?”, “zein ziren zuen eskakizunak?”; eta nik antzekotasunak eta desberdintasunak azaldu nizkien. Beraz, jendea mugitzen hasten denean, segituan sortzen da historiaren beharra; horregatik agintariek, intentzio osoarekin batzuetan eta nahi gabe bestetan, oso onarpen gutxiko diziplina bihurtu dute historia. Gainera, moduluka erakusten da, populua geldiarazteko, ez dezazun kokatu argazki osoa bere testuinguruan.

Inperioa eta erresistentzia liburuan AEBetako herritarrak animatzen dituzu beren herrialdearen praktika inperialisten aurka antola daitezzen. Inperioa borrokatzeko modurik eraginkorrena barruko mugimendu antolatua al da?

Oso garrantzitsua dela uste dut, AEBen inperioa, nire aburuz, ekonomikoki ahula delako eta militarki oso indartsua; are, militarki gaindeterminatuta dago. Beraz, jarrai dezake horrelako ekintzekin, bere ahulezia ekonomikoa konpontzeko. Herrialde bat zeureganatzen duzu, inork ez dizu kontra egiten, ez dago beste estatutik munduan aurre egiteko prest: Europar Batasuna txistea da, AEBen appendize hutsa; Txinak ez dauka kanpo-politikarik, oso ahula da atzerrian duten presentzia; Errusia bere eragin-esparruan mantentzen da; ez dago estatu-mailako inolako oposizioirik, azkenaldian Hego Amerikan sortu dena salbu, badakizu, Chavez, Morales... Baina ez maila globalean. Beraz, inperioa ezin da behera bota gerraren bidez, iraganean beste inperioekin gertatu izan den moduan. Ahuldu daiteke, okupatzen dituen herrialdeetan sortzen diren matxinedekin, baina finean, nik uste, etorri beharko litzatekeela AEBen barruan zerbait. Beharba da oker nago, baina hori uste dut.

Halere, 1960ko hamarkadako Black Panthers edo Weatherman bezalako mugimenduak ere kritikatu izan dituzu, biolentzia erabiltze hutsarekin estatua garaitu zezaketela uste izan zutelako. Black Panthers izan zen zerbait apur bat diferentea, benetan, bere komunitateari erakutsi ziolako autodefentsarako eskubidea zuela, mota guztietako eguneroko indarkeriaren aurrean; eta estatua hainbeste larritu zen, Black Panthers suntsitzen bukatu zuela,

“Kontzientzia politikoa ez da inoiz lineala, gora eta behera ibiltzen da eta egun batean zerua ukitzen du: orduan, altxamenduak eta iraultzak gertatzen dira”

“Herrialde batek banatu nahi badu existitzen den beste batetik, baina sistema sozial eta ekonomikoak berdin-berdina izaten jarraituko badu, orduan non dago aldea?”

modu anker eta basatian. Weatherman aldiz ikasle-erakundea zen. Pentsatu zuten AEBetako armadaren instalazioak lehertzea zela Vietnamgo herriari laguntzeko zeukatzen modu bakarra. Jabetza eta instalazio militarrek eraso zituzten, ez jendea, baina estrategia okerra izan zen. Masa-mugimendu handia geneukan AEBetan gerraren kontra eta Weathermanek, edo beraiekin lotutako jendeak behintzat, banandu egin zuen mugimendu hori.

Lehen aipatutako liburu berean adierazi zenuen inperioak nahiago duela nazio-estatuen balkanizazioa, horrela errazago kontrolatzen ahal dituelako. Gaur [otsailak 16] *Berrian* egin dizuten elkarrizketan esan duzu nahiago duzula Euskal Herria eta Herrialde Katalanak Espainiatik ez banatzea. Azaldu dezakezu gehiago ikuspuntu hori, mesedez?

Lotuta dago aurrea aipatu duzunarekin. Nik uste bizi garen garaia ez dela XX. mendea bezalakoa. Pasa den mendean, bestelako alternatiba sozial eta politikoak existitzen zirenez maila globalean –Txina kapitalista bihurtu baino lehen eta Soviet Batasunaren kolapsoaren aurretik–, sistema horiek ahulak izan arren, bazegoen kapitalismoarentzat oztopo bat. Orain berriz, erabat kapitalista den munduan bizi gara eta herrialde batek banatu nahi badu existitzen den beste batetik, baina sistema sozial eta ekonomikoak berdin-berdina izaten jarraituko badu, orduan non dago aldea?

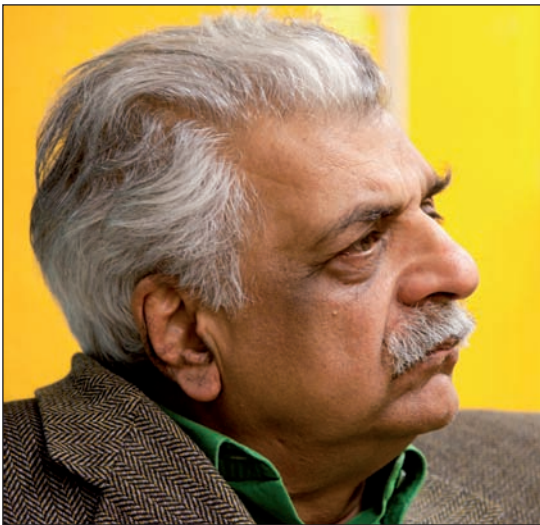
Irakeko gerraren alde agertu ziren kurduei galdetu nien: “Pozik egongo zarete AEBen eta Israelen Irakeko protektoratua izanda?”. “Nahiago dugu hori, Iraken parte izatea baino” erantzun zidaten. Erokeria da! Zergatik? Espazio hori erabili nahi baduzu zerbait diferentea egiteko, eta estatuak geldiarazten bazaitu, orduan alternatiba erabat diferentea da.

CAMPOS

1921-ETIK, CAMPOS-EK
HEGALUZE-KONTSERBA EGITEN DU
DENBORAREKIN HARTUTAKO OHITUREI
ESKER, HEGALUZERI ONENA BILATZEN
DU ZUK, GAUR, KALITATEZKO PRODUKTU
GOZO BATEKIN GOZATZEKO.

Gure webgunean erosi: www.clubcampos.com

OFF THE RECORD

Egun finlandiar bat Iruñean

Erozekoa behar du izan egiazki. Hiri batera iristen zara eta ezin konta ahala jendeak hitz egin nahi du zurekin, horietatik ez gutxi, kazetariak. Bihar-etzi euren agerkariak suzko lili bihurtu nahi dituzte, gasolina eman behar diezu, debalde. Arratsalde osoa pasa du elkarrizketak eskaintzen, nekatuta dago, baina arrangurarik ez azkenekoa iritsi denean. Gero, bukatzean, hitzaldia eman behar duen aretora autoz joan nahi ote duen galdetu diote. Ezetz, nahiago duela oinez. Horri esker hiriaren historiaz zerbait ikasteko parada izango du. Golemeko txalo zaparradarekin amaituko da Tariq Aliren Iruñeko egun finlandiarra. Egun finlandiar luze-luzea.

1970eko hamarkadan egunkari ezkertiarretan editore aritu nintzen eta euskaldunen borrokaren oso aldekoak ginen, oso-oso aldekoak; eta oraindik maila politikoan alde nago, errepre-sioa onartezina baita. Espainiako Estatua eta Europako instituzio juridikoak izaten ari diren portaera onartezina da, baina ez nago konben-tzitua zatiketak ezer positiboa ekarriko duenik, Herrialde Katalanak edo Euskal Herria, fun-tsean, berdina izango direlako. Eta ikusiko duzu nola dagoeneko existitzen den enbrioi bat, oligarkia edo elite lokala, modu berean portatuko den eta Europar Batasunean jarrai-tuko duen. Gaur egun daukagun problemeta-ko bat Europar Batasuna da: ez da demokrati-koa, bankariek egindako batasuna da, ustela da, ez dio jendeari esperantzarik eskaintzen... Zergatik izan horren parte? Baina estatu berriekin batera alternatiba sozialak eraikitzen badira, oso diferentea da kontua.

Obamari buruz idatzi duzu azken liburua eta, besteak beste, administrazio kontserbadorea osatu duela diozu.

Tira, elite europarrak ere kontserbadoreak dira eta Obamarengan agindutako lurrera

eramango zituen liderra ikusi zuten europar horiek oso ergel sentitu behar dute momen-tu honetan, ikusten duten guztia aurrekoaren jarraipena besterik ez baita. Beraz, Espainian Zapatero ikusten duzunean Obama imitatu nahian, edo Italian Veltroni, biak esaten "Obama bezalakoak gara"... Ba, bai, Obama bezalakoak zarete, baina ez egon horretaz oso harro. Adibidez, Europa-ko herritar gehienak Afganistanen egotea-ren kontra daude, baita Espainian, Aleman-ian eta Britainia Handian ere. Politikariek ez diete kasurik egiten. Eta herrialde euro-par horiek Afganistanen egoteko arrazoi bakarra da AEBek hala nahi dutela, ez dago beste ziorik. Gainera, Obamaren politikak Afganistanen eta Pakistanen Bushenak baino okerragoak izaten ari dira: jende gehiago hil du Pakistanen, barbarako. Eta AEBen barruan ere, Wall Streeten morroia da, beraz, zein da aldea? Azalaren kolorea. Baina hori ez da nahikoa. ■

argia.com 36ko Gerraz, Trantsizioaz, Wikileaks fenomenoaz... ere aritu ginen Tariq Alirekin. Webgunean irakur dezakezue elkarrizketa osoa.

IBERNALO

landetxea - jatetxea

Gozatu naturaz: hipika, arrantza, golfa, eskalada, amildegia...

01110 Kanpezu (Araba) - ☎ 945 102 271 / 647 911 484 - www.ibernalorural.com